

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **F. K.**, zastoupeného JUDr. Petrem Folprechtem, advokátem se sídlem Nádražní 344/23, Praha 5, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 9. 2014, čj. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 6. 2015, čj. 16 Ad 89/2014 - 39,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná vydala dne 3. 9. 2014 rozhodnutí čj. X, kterým změnila prvoinstanční rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 30. 4. 2014, čj. X, a to tak, že žalobci přiznala podle § 29 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, starobní důchod ve výši 13.212 Kč.

[2] Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu, ve které namítal, že nesouhlasí se způsobem výpočtu jeho starobního důchodu, a dále že mu žalovaná přiznala starobní důchod v nižší a nevýhodné procentní výměře.

II. Shrnutí rozsudku krajského soudu

[3] Žalobu krajský soud zamítl jako nedůvodnou.

[4] Uvedl, že žalobce dosáhl důchodového věku dne 20. 1. 2014. Dle § 29 odst. 1 písm. f) zákona o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na starobní důchod, jestliže získal dobu pojištění nejméně 30 let a dosáhl důchodového věku v roce 2014. Žalobce tyto zákonné podmínky splnil. Výpočtový základ byl stanoven v souladu s § 15 zákona, tedy za celých 46 roků pojištění činí výše procentní výměry starobního důchodu 69% výpočtového základu z částky 15.756 Kč, tj. 10.872 Kč. Společně se základní výměrou ve výši 2.340 Kč činí žalobcův starobní důchod 13.212 Kč.

[5] Krajský soud neshledal v postupu žalované žádná pochybení. Žalovaná zohlednila veškeré evidenční materiály a jejich obsah uvedla do osobního listu důchodového pojištění zpracovaného dne 29. 8. 2014, proti kterému neměl žalobce výhrad. Žalovaná i soud musí rozhodovat v souladu se zákonem či jinými právními předpisy účinnými k datu přiznání starobního důchodu. Musí tedy respektovat zákonem stanovený postup výpočtu základu z osobního vyměřovacího základu pro výpočet výše starobního důchodu, a proto se soud ztotožnil s obsahem odůvodnění napadeného rozhodnutí žalované. Žalobce neprokázal, že by žalovaná postupovala v rozporu se zákonem. Skutečnost, že napadené rozhodnutí není dle představ žalobce, neznamená, že je nesprávné či v rozporu se zákonem či Listinou základních práv a svobod. Soud nezjistil a žalobce ani nenamítal, že by mu žalovaná nezapočetla veškeré získané doby pojištění a dosažené příjmy v rozhodném období od 1. 1. 1986 do 31. 12. 2013. Výše starobního důchodu je závislá na délce získané doby pojištění a příjmech v rozhodném období, přičemž výši pojistného a tím i výši započitatelného příjmu v jednotlivých letech si žalobce jako OSVČ určoval sám. Žalovaná je povinna provádět výpočet výše starobního důchodu podle zákona ve znění účinném ke dni přiznání starobního důchodu a nikoli tak, jak si představoval žalobce, že bude žalovaná provádět výpočet starobního důchodu k různým datům a nejvýhodnější výši. Ustanovení § 15 zákona o důchodovém pojištění bylo novelizováno na základě nálezu Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2010 (č. 135/2010 Sb.). Žalovaná tedy postupovala v souladu s § 71 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění a žalobci přiznala vyšší starobní důchod stanovený podle tohoto zákona, nikoli podle zákona č. 100/1988 Sb. Žádný zákon ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí nestanoví výši hmotného zabezpečení ve stáří, které se žalobce dovolával. Pouze zákon o důchodovém pojištění stanoví, že minimální procentní výměra důchodu činí 770 Kč měsíčně, k čemuž je nutno připočítat i základní výměru, která je také stanovena tímto zákonem a nyní činí 2.340 Kč měsíčně. Pro výpočet žalobcova starobního důchodu nelze postupovat podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinaci systému sociálního zabezpečení (dále jen „Nařízení č. 883/2004“), jelikož žalobce získal dobu pojištění pouze v ČR, nikoli i v jiných členských státech Evropské Unie. Toto nařízení má koordinační charakter ve vztahu pouze k migrujícím osobám, aby rozdílnou úpravou nedošlo k poškození jejich práv ohledně sociálních či důchodových dávek. Zajištění občana ve stáří neznamená, že musí být zajištěn pouze dávkou důchodového pojištění, ale může se jednat i o jiné dávky, např. sociální dávky upravené odlišnými předpisy. Proto krajský soud neshledal v postupu žalované žádné pochybení a žalobu zamítl jako nedůvodnou.

[6] Závěrem krajský soud zdůraznil, že není v pozici Ústavního soudu ČR, Evropského soudního dvora či Evropského soudu pro lidská práva, aby přezkoumával, zda dochází k diskriminaci některých skupin osob, v tomto případě osob pobírajících starobní důchod. Krajský soud pouze zjišťuje, zda žalovaná postupovala v souladu se zákonem a zda při tom nedošlo ke zkrácení žalobcových práv. Z tohoto důvodu soud jako nadbytečný zamítl žalobcův návrh na doplnění dokazování, zda prováděné a přiznávané starobní důchody k 29. 9. 2011 a k 30. 9. 2011 představují nerovné zacházení mezi příjemci starobního důchodu.

III. Důvody kasační stížnosti a vyjádření žalované

[7] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Z jejího obsahu vyplývá, že stěžovatel uvádí kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), c) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[8] Stěžovatel uvedl, že žalovaná odmítla provést porovnávací výpočet k 29. 9. 2011, který podle výpočtu stěžovatele činí 13.472 Kč měsíčně, tj. 11.132 Kč procentní výměry a 2.340 Kč základní výměry. Takto vypočtený starobní důchod je vyšší než podle zákona č. 100/1988 Sb. o 260 Kč měsíčně.

[9] Dále zdůraznil, že napadeným rozhodnutím žalované a krajského soudu byla porušena Listina základních práv a svobod, přímo použitelné Nařízení č. 883/2004 a právní předpisy o sociálním zabezpečení, resp. důchodového pojištění ČR. Byla porušena zásada rovného zacházení mezi příjemci dávek důchodového pojištění. Z čl. 2 odst. 1 a čl. 3 odst. 1 Nařízení č. 883/2004 vyplývá, že se tato úprava vztahuje i na posuzovanou věc. Stěžovatel dále poukázal na § 1 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění, dle kterého se tento zákon použije na právní vztahy, které nejsou upraveny přímo použitelným předpisem Evropského společenství v oblasti pojištění. Jedná se např. o Nařízení č. 883/2004, podle kterého nelze důchodovou dávku snížit, změnit, pozastavit, odejmout nebo konfiskovat. Toto pravidlo vychází z čl. 1 a čl. 30 odst. 1 Listiny.

[10] Žalovaná provedla porovnání výše důchodů podle § 71 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění. Neprovedla však porovnání procentní výše starobního důchodu podle § 15 zákona o důchodovém pojištění platného k 20. 9. 2011, dále ve znění k 30. 9. 2011 a ve znění v roce 2012, 2013 a 2014, kdy došlo ke změně výpočtu procentní výměry starobního důchodu, čímž byl stěžovateli přiznán starobní důchod v nižší a nevýhodné procentní výměře ke dni 20. 1. 2014. Tento postup představuje porušení zásady rovného zacházení podle přímo použitelného Nařízení č. 883/2004, čl. 1 a čl. 30 Listiny. Z této právní úpravy vyplývá, že všichni občané mají právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a jsou si rovni v základních právech. Proto musí být stěžovateli přiznána ta nejvyšší výše vypočtené procentní výměry důchodové dávky, ke které náleží základní výměra ve výši ke dni přiznání starobního důchodu. Podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění se důchod zvýší ode dne přiznání starobního důchodu, pokud byl přiznán a je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží. Žalovaná nezjistila, resp.

odmítla zjistit nejvyšší procentní výměru starobního důchodu, což je v rozporu s čl. 1 a čl. 30 Listiny, s § 56 zákona o důchodovém pojištění a Nařízením č. 883/2004.

[11] Stěžovatel namítá, že bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces, jelikož krajský soud nezavázal žalovanou, aby provedla výpočet osobního vyměřovacího základu starobního důchodu podle § 15 zákona o důchodovém pojištění ve znění k 29. 9. 2011, tedy před jeho změnou. Žalovaná má zajistit ochranu nabytých práv a nároků podle čl. 30 Listiny a postupovat v souladu s čl. 1 Listiny. Tuto svou povinnost porušila, protože neprovedla porovnání výše přiznaného důchodu s výší důchodu ke dni 29. 9. 2011. Stěžovatelovo právo na spravedlivý proces bylo porušeno i tím, že krajský soud nepoužil základní principy a pravidla Nařízení č. 883/2004 a naopak porušil princip rovného zacházení, což odůvodnil tím, že nelze použít čl. 52 tohoto nařízení a stěžovatel že byl pojištěn pouze v České republice. Dále stěžovatel namítá porušení jeho práva na spravedlivý proces ze strany žalované i krajského soudu, jelikož žalovaná snížila starobní důchod s vědomím, že pokud by si stěžovatel požádal o tzv. předčasný důchod v roce 2011, byl by mu přiznán důchod vyšší o sporných 260 Kč. Stěžovatel je tak diskriminován a krajský soud se tím vůbec nezabýval.

[12] Stěžovatel rovněž napadl odůvodnění výroku napadeného rozsudku, ve kterém soud uvedl, že „*k novelizaci § 15 zákona došlo na základě žalobcem zmíněného nálezu Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2010 (č. 135/2010 Sb.), přičemž je všeobecně známo, že tehdejšího zadání vlády ČR změna měla být bez vlivu na státní rozpočet.*” K tomu stěžovatel namítá, že toto zadání je zadáním politických stran, je v rozporu s právními předpisy, a proto jej nemohl soud použít v odůvodnění rozhodnutí. Z tohoto důvodu je výrok a postup krajského soudu, resp. soudce v rozporu s § 79 a 80 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, protože se soudce nechal ovlivnit politickými stranami.

[13] Stěžovatel dále napadá vyhlášené usnesení krajského soudu, kterým byl zamítnut stěžovatelův návrh na přerušení řízení podle § 109 odst. 1 písm. d) zákona 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, a požádání o zodpovězení předběžné otázky podle čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské Unie. Krajský soud se nemůže zbavit povinnosti použít Nařízení č. 883/2004 tím, že konstatuje, že není v pozici Ústavního soudu, Evropského soudního dvora ani Evropského soudu pro lidská práva. Z průběhu správního řízení vyplývá snaha žalované řešit porušení základního práva na výši starobního důchodu s ohledem na výdaje ze státního rozpočtu. Žalovaná rovněž porušila základní právo na nárok z důchodové dávky pro pozůstalé v budoucnu. Žalovaná nepřipouští řešení této právní otázky a odkazuje stěžovatele, aby se obrátil na pobočku žalované podle místa jeho bydliště. Soud postupuje stejně a odmítá věc projednat veřejně, resp. Se snaží, aby se stěžovatel vzdal svého základního práva. Krajský soud neřeší základní otázku důležitou pro jeho rozhodnutí a odkazuje na kasační stížnost, čímž se protahuje řízení a vzrůstají náklady stěžovatele. Soud nadřazuje žalované, a tím porušuje § 79 a 80 zákona o soudech a soudcích.

[14] Závěrem poukazuje na nesprávný postup soudu, který konstatoval, že stěžovatel neprokázal jím tvrzené pochybení žalované. Stěžovatel však uvedl skutečnosti vyplývající z právních předpisů, které podle § 121 o. s. ř. nemusí dokazovat. Žalovaná má povinnost ochránit nároky příjemců důchodových dávek při změně výpočtu výše dávky tak, aby jim

nebyla přiznána nižší výše důchodu. Krajský soud neochránil stěžovatele ani pozůstalé v budoucnu před libovůlí žalované.

[15] Proto navrhl Nejvyššímu správnímu soudu, aby požádal Evropský soudní dvůr o rozhodnutí o předběžné otázce, která je nezbytná pro rozhodnutí soudu v této věci, resp. Aby kasační soud zrušil rozsudek krajského soudu a napadené rozhodnutí žalované.

[16] Žalovaná se ke kasační stížnosti ve stanovené lhůtě nevyjádřila.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[17] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti a je projednatelná.

[18] Kasační stížnost není důvodná.

[19] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, přičemž shledal tuto námitku jako nedůvodnou. Stěžovatel vznesl tuto námitku (kasační důvod) toliko v obecné rovině bez bližšího upřesnění. Kasační soud tedy, rovněž v obecné rovině, posoudil napadené rozhodnutí.

[20] Základní požadavky na přezkoumatelnost rozhodnutí plynou z ustálené judikatury správních soudů. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2008, čj. 7 As 28/2008 - 75, vyplývá, že „rozhodnutí krajského soudu je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost, pokud z něho jednoznačně nevyplyvá, podle kterých ustanovení a podle jakých právních předpisů byla v kontextu podané správní žaloby posuzována zákonnost napadeného správního rozhodnutí [§ 103 odst. 1 písm. d) SŘS].“ V rozsudku ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Azs 47/2003 - 130, Nejvyšší správní soud uvedl, že „za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti, z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto, která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalobních námitek), jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním, která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné.“ Nepřezkoumatelností rozsudků se Nejvyšší správní soud rovněž zabýval v rozsudku ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003 - 75, ve kterém uvedl, že „za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost lze obecně považovat takové rozhodnutí soudu, z jehož výroku nelze zjistit, jak vlastně soud ve věci rozhodl, tj. zda žalobu zamítl, odmítl nebo jí vyhověl, případně jehož výrok je vnitřně rozporný. Pod tento pojem spadají i případy, kdy nelze rozeznat, co je výrok a co odůvodnění, kdo jsou účastníci řízení a kdo byl rozhodnutím zavázán [...] Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je založena na nedostatku důvodů skutkových, nikoliv na dílčích nedostatcích odůvodnění soudního rozhodnutí. Musí se přitom jednat o vady skutkových zjištění, o něž soud opírá své rozhodovací důvody. Za takové vady lze považovat případy, kdy soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, anebo případy, kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy byly v řízení provedeny.

[21] Kasační soud, s ohledem na výše uvedenou judikaturu, konstatuje, že se krajský soud vyjádřil ke všem žalobním bodům, uvedl právní úpravu, kterou na posuzovanou věc aplikoval a úplně a přesvědčivě zdůvodnil svoje závěry. Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že napadený rozsudek je plně přezkoumatelný.

[22] Dále se soud zabýval kasační námitkou nesprávného posouzení právní otázky krajským soudem. Stěžovatel v rámci správní žaloby i kasační stížnosti napadá zejména způsob výpočtu výše jeho starobního důchodu, přičemž trvá na tom, že mu měl být vyměřen starobní důchod ve výši, která by odpovídala výhodnější výši důchodové dávky vypočtené podle právní úpravy platné a účinné do 29. 9. 2011. Kasační soud tuto námitku neshledal důvodnou.

[23] Ustanovení § 15 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění stanoví, že „v období od 30. září 2011 do 31. prosince 2014 se výpočtový základ stanoví z osobního vyměřovacího základu (§ 16) tak, že

- a) do částky první redukční hranice se počítá 100%
- b) z částky nad první redukční hranici do druhé redukční hranice se v období od 30. září 2011 do 31. prosince 2011 počítá 29 %, v roce 2012 se počítá 28 %, v roce 2013 se počítá 27 % a v roce 2014 se počítá 26 %,
- c) z částky nad druhou redukční hranici do třetí redukční hranice se v období od 30. září 2011 do 31. prosince 2011 počítá 13 %, v roce 2012 se počítá 16 %, v roce 2013 se počítá 19 % a v roce 2014 se počítá 22 %,
- d) z částky nad třetí redukční hranici se v období od 30. září 2011 do 31. prosince 2011 počítá 10 %, v roce 2012 se počítá 8 %, v roce 2013 se počítá 6 % a v roce 2014 se počítají 3 %.“

[24] Podle § 15 odst. 5 téhož zákona se při stanovení výpočtového základu podle odstavců 1 až 4 použijí redukční hranice platné pro rok přiznání důchodu. V posuzovaném případě byl důchod přiznán v roce 2014.

[25] Stěžovatel splnil podmínky pro přiznání starobního důchodu [§ 29 odst. 1 písm. f) zákona o důchodovém pojištění] dne 20. 1. 2014. Výpočtový základ byl žalovanou stanoven v souladu s § 15 zákona o důchodovém pojištění (46 celých roků pojištění = 69% výpočtového základu z částky 15.756 Kč. Procentní výměra starobního důchodu činní 10.872 Kč. Základní výměra činní v dané věci 2.340 Kč. Stěžovateli tedy podle platné a účinné právní úpravy náleží starobní důchod ve výši 13.212 Kč.

[26] Dle názoru stěžovatele měla žalovaná porovnat předmětnou právní úpravu účinnou v době přiznání starobního důchodu s právní úpravou účinnou zejména do 29. 9. 2011, a dále v roce 2012, 2013 a 2014, a přiznat mu starobní důchod v nejvýhodnější výši. S tímto názorem však Nejvyšší správní soud nesouhlasí. Podle § 54 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění vzniká nárok na důchod dnem splnění podmínek stanovených tímto zákonem a nárok na výplatu důchodu splněním podmínek stanovených tímto zákonem pro vznik nároku na důchod a na jeho výplatu a podáním žádosti o přiznání nebo vyplácení důchodu. Stěžovateli vznikl nárok starobní důchod dne 20. 1. 2014, kdy splnil zákonné podmínky pro jeho přiznání. Nárok na jeho výplatu mu vznikl následně dne 2. 4. 2014, kdy stěžovatel požádal o důchodovou dávku.

[27] Podle § 71 odstavce 1 zákona o důchodovém pojištění „výše starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu, na který vznikne nárok v době od 1. ledna 1996 do 31. prosince 2005, nesmí být nižší než výše důchodu, která by náležela, kdyby důchod byl přiznán podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995 v rozsahu uvedeném v odstavci 4, a to včetně zvýšení, která by náležela k tomuto důchodu pouze k tomuto dni. Pro účely porovnání výší starobních, plných invalidních a částečných invalidních důchodů podle věty první se výší těchto důchodů rozumí procentní výměry těchto důchodů. Výše základní výměry starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu, pokud se jejich výše stanoví po 31. prosinci 1995 s použitím předpisů platných před 1. lednem 1996, se stanoví podle předpisů platných ke dni, od něhož se přiznává důchod; přitom v této výši základní výměry důchodu je zahrnuto zvýšení o pevnou částku.“ Dle odstavce 2 „získal-li pojištěnec alespoň jeden rok zaměstnání, které bylo podle předpisů platných před 1. červnem 1992 zařazeno do I. (II.) pracovní kategorie nebo do I. (II.) kategorie funkcí, postupuje se při stanovení výše starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu podle odstavce 1, vznikne-li nárok na důchod v době od 1. ledna 1996 do 31. prosince 2018. V období po 31. prosinci 2005 se podle věty první postupuje jen na žádost pojištěnce. Věta první neplatí v případě, vznikl-li nárok na invalidní důchod po 31. prosinci 2011.“ Žalovaná tak byla povinna porovnat jednotlivé výše důchodů a přiznat stěžovateli výhodnější výši starobního důchodu. Nikoli však výši důchodu podle právní úpravy účinné do 29. 9. 2011. Je tomu tak proto, že tato úprava byla jako ústavně nekonformní zrušena nálezem Ústavního soudu ze dne 13. 6. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 12/04. Tímto nálezem Ústavní soud zrušil § 15 zákona o důchodovém pojištění, ve znění ke dni vydání daného nálezu, s tím, že zároveň odložil vykonatelnost nálezu do 30. 9. 2011, aby otevřel zákonodárci prostor pro přijetí ústavně konformní právní úpravy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2013, čj. 4 Ads 31/2013 - 18). Ustanovení § 15 zákona o důchodovém pojištění, ve znění do 29. 9. 2011, tak dne 30. 9. 2011 přestalo být platnou a účinnou součástí českého právního řádu. Proto žalovaná postupovala správně, jelikož porovnávala výše starobního důchodu podle jednotlivých právních úprav, vyjma podle zmíněné zrušené právní úpravy. Situace by byla jiná, pokud by stěžovatel splnil zákonné podmínky pro přiznání starobního důchodu a požádal by o vyplacení důchodových dávek do 29. 9. 2011. V takovém případě by žalovaná byla povinna zohlednit i zrušenou právní úpravu. Avšak stěžovatel splnil zákonné podmínky až v roce 2014 a proto žalovaná správně nepřihlédla ke zrušené právní úpravě.

[28] Dalším kasačním bodem stěžovatel namítá, že měla žalovaná i krajský soud na posuzovanou věc aplikovat právní úpravu Nařízení č. 883/2004. I tato námitka není důvodná. Jak již uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 9. 2014, čj. 4 Ads 57/2013 - 36, „při rozhodování v důchodových věcech s unijním prvkem je Česká správa sociálního zabezpečení povinna posoudit vztah vnitrostátního a evropského práva, mj. vyhodnotit ve smyslu čl. 5 ve spojení s čl. 45, 46 a 51 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, upravujícího rovné nakládání s dávkami, příjmy, skutečnostmi nebo událostmi, zda je dobu pobírání dávky sociálního zabezpečení v jiném členském státě (v daném případě invalidního důchodu z polského systému důchodového pojištění) třeba hodnotit stejně jako dobu pobírání dávky téhož typu z českého systému důchodového pojištění.“ Předmětné nařízení se vztahuje na právní vztahy v oblasti důchodového pojištění pouze s unijním prvkem. Stěžovatel by tedy musel aktivovat svoje právo volného pohybu upravené v čl. 3 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii, čl. 21 a hlavy IV

a V Smlouvy o fungování Evropské unie. V posuzované věci však absentuje onen unijní prvek, což mj. sám stěžovatel uvedl ve své žádosti o starobní důchod, kterou vlastnoručně podepsal. Právní úprava Nařízení č. 883/2004 nevztahuje na daný případ, a proto také jsou všechny námitky stěžovatele týkající se neaplikace právní úpravy Nařízení č. 883/2004 liché; žalovaná i krajský soud postupovaly správně.

[29] S vyloučením aplikace právní úpravy nedílně souvisí i další stěžovatelova námitka, že měl krajský soud, na návrh stěžovatele, přerušit řízení a předložit předběžnou otázkou Soudnímu dvoru Evropské Unie ve smyslu čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie. Jelikož v posuzovaném případě se správně neaplikovala právní úprava unijního práva, resp. nevyvstala otázka ohledně interpretace či aplikace unijního právního předpisu na posuzovanou věc, krajský soud správně stěžovatelův návrh zamítl. Nejvyšší správní soud se s tímto postupem ztotožňuje a předesílá, že ani on nebude pokládat předběžnou otázku Soudnímu dvoru EU, neboť zde není spor o výkladu či aplikaci unijního právního předpisu.

[30] Stěžovatel rovněž poukazuje na porušení svého práva na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří podle čl. 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, resp. na porušení principu rovnosti podle čl. 1 Listiny. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že zmíněná ústavní práva stěžovatele nebyla postupem žalované ani krajského soudu dotčena. Čl. 41 odst. 1 Listiny uvádí, že práva na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří je možné se domáhat pouze v mezích zákona. Obsah tohoto práva specifikuje zákon o důchodovém pojištění. V posuzovaném případě žalovaná postupovala zcela v souladu s tímto zákonem a stěžovateli přiznala starobní důchod ve výši, která je zcela v souladu s platnou právní úpravou. Kasační soud k tomu dále konstatuje, že dotčená zákonná norma není v rozporu s ústavně právní úpravou. Proto i tato námitka není důvodná.

[31] Námitku, že bylo porušeno právo stěžovatele na spravedlivý proces, neshledal Nejvyšší správní soud jako důvodnou. Krajský soud není oprávněn zavazovat žalovanou, aby v rámci soudního řízení prováděla jakýkoli výpočet základu starobního důchodu podle § 15 zákona o důchodovém pojištění, ve znění k 29. 9. 2011. Soud může pouze rozhodnutí žalované zrušit, pokud dozná, že žalovaná postupovala při vydávání napadeného rozhodnutí *contra legem*, a zavázat ji vlastním právním názorem. V daném případě však soud dospěl k závěru, že žalovaná postupovala zcela v souladu se zákonem, přičemž z napadeného rozsudku vyplývá, že právní úprava § 15 zákona o důchodovém pojištění, ve znění do 29. 9. 2011, se nemůže na posuzovanou věc aplikovat, neboť byla Ústavním soudem zrušena. Tento závěr soudu je logický a správný. Proto ani v tomto případě nebylo porušeno Listinou garantované právo stěžovatele.

[32] Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou ani námitku stěžovatele, že nemusel prokazovat pochybení žalované ve smyslu § 121 o. s. ř., neboť se jedná o skutečnosti vyplývající z právních předpisů. Občanský soudní řád se na posuzovanou věc neaplikuje, neboť se nejedná o civilní řízení spadající pod působnost tohoto zákona, nýbrž se jedná o řízení před soudem správním, na které se aplikuje právní úprava soudního řádu správního. Je pravdou, že se obecně v řízení nemusí prokazovat tzv. notoriety či skutečnosti vyplývající z právních předpisů. Avšak krajský soud neměl na mysli, že by měl stěžovatel prokazovat takovéto skutečnosti. Krajský soud pouze konstatoval, že stěžovatel neunesl

důkazní břemeno ohledně tvrzení, že žalovaná jednala nezákonně, což v napadeném rozsudku vyloučil. Jinými slovy konstatoval, že se tvrzení stěžovatele nezakládají na pravdě či reálných skutečnostech.

[33] Námitku ohledně porušení práv budoucích pozůstalých na důchodové dávky shledal kasační soud jako nepřipustnou ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť tuto námitku vznesl stěžovatel až v řízení o kasační stížnosti, nikoli již v řízení před krajským soudem.

[34] Poslední námitka stěžovatele míří do narušení nezávislosti justice v posuzované věci. I tato námitka, toliko vznesená v obecné rovině a postrádající vnitřní logickou pospolitost, není důvodná. Stěžovatel namítá, že novela § 15 zákona o důchodovém pojištění, přijatá po zrušujícím nálezu Ústavního soudu, byla objednávkou politických stran a dodává, pokud tedy krajský soud v odůvodnění zmínil, že vláda ČR nepočítala s vlivem dané novely na státní rozpočet, nechal se ovlivnit politickými stranami, a jednal tak v rozporu s § 79 a 80 zákona o soudech a soudcích. K tomu Nejvyšší správní soud konstatuje, že tato poznámka krajského soudu je bez jakéhokoli vlivu na rozhodnutí ve věci samé. Skutečnost, že krajský soud poukázal na veřejně proklamovaný záměr vlády ČR v souvislosti s přijetím předmětného novelizačního zákona, ještě neznamená, že by jednal pod vlivem politických stran. Nejvyšší správní soud uzavírá, že tato poznámka soudu je bez jakéhokoli vlivu na rozhodnutí ve věci samé.

[35] Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal v postupu žalované ani krajského soudu žádné pochybení, které by mělo za následek nezákonnost jejich meritorních rozhodnutí. Nadto kasační soud zdůrazňuje, že z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že jí zřejmě sepsal stěžovatel sám, a to i přes to, že tato je podepsána i zástupcem JUDr. Petrem Folprechtem. Zástupce je zapsaný v seznamu advokátu vedeném Českou advokátní komorou. Předpokládá se tedy, že zástupce disponuje potřebnou erudicí proto, aby usměrňoval námitky svého mandanta a minimálně je přeformuloval do únosné meze. V případě, že se zástupce podepíše na předmětnou kasační stížnost, tak lze rozumně předpokládat, že jí osobně vyhotovil či si jí alespoň přečetl. V posuzované věci však z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že aktivita zástupce zůstala toliko u podpisu stížnosti na poslední straně podání. Proto by bylo při nejmenším vhodné, aby tento zástupce příště věnoval více úsilí hájení práv svého mandanta.

V. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[36] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů kasační stížnost podle § 110 odst. 1 in fine s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

[37] O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch. Žalované, které by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. října 2015

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu